

แผนปฏิบัติการป้องกันแก้ไขปัญหาไฟป่าหมอกควันและฝุ่นละอองขนาดเล็ก (PM ๒.๕)

เทศบาลตำบลแม่ออน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙

ฝ่ายป้องกันและรักษาความสงบ

เทศบาลตำบลแม่ออน อำเภอเมืองมุกดาหาร จังหวัดมุกดาหาร

คำนำ

ปัญหาหมอกควันเป็นปัญหาหนึ่งที่มีความรุนแรงและผลกระทบต่อสุขภาพอนามัยของประชาชน ในพื้นที่จากสภาพปัญหาดังกล่าว เทศบาลตำบลดงเย็น ได้จัดทำแผนปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขปัญหไฟป่าและหมอกควัน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙ ที่สามารถแก้ไขปัญหามอกควันได้ตรงกับสาเหตุของปัญหาในพื้นที่ของตำบลดงเย็น มากที่สุด ได้แก่ สาเหตุปัญหามอกควันที่เกิดจากไฟป่า การเผาหญ้าข้างถนน การเผาขยะ และการเผาวัสดุจากการเกษตร เป็นต้น ซึ่งสาเหตุของปัญหาทั้งหมดเหล่านี้จะถูกรวบรวมเพื่อเป็นแนวทางแก้ไขปัญหและจัดทำแผนอย่างบูรณาการ ที่อยู่บนพื้นฐานการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ทั้งการร่วมกันคิด ร่วมกันหาทางเลือกทางออก ในการแก้ไขปัญห สรุปลเป็นมาตรการ แนวทาง โครงการ และกิจกรรมต่าง ๆ ที่สามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม อันจะเป็นการป้องกันการเกิดปัญหาและลดความรุนแรงของปัญหามอกควันในพื้นที่ตำบลดงเย็น และที่สำคัญที่สุดเมื่อทุกส่วนได้ร่วมมือกัน แก้ไขปัญหจะส่งผลดีต่อสุขภาพอนามัยของประชาชนในพื้นที่เทศบาลตำบลดงเย็น ให้ปลอดภัยจากภาวะหมอกควันต่อไป

ฝ่ายป้องกันและรักษาความสงบ
สำนักปลัด เทศบาลตำบลดงเย็น

แผนปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขปัญหไฟป่าหมอกควันและฝุ่นละอองขนาดเล็ก (PM ๒.๕)

๑. สถานการณ์

ด้วยปัญหไฟป่าหมอกควันและฝุ่นละอองขนาดเล็ก (PM ๒.๕) เกิดขึ้นเป็นประจำในช่วงฤดูแล้งของทุกปี ก่อให้เกิดปัญหามลพิษทางอากาศและส่งผลกระทบต่อสุขภาพอนามัยของประชาชน กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นพิจารณาแล้ว เพื่อเป็นการป้องกันและแก้ไขปัญหไฟป่าหมอกควันและฝุ่นละอองขนาดเล็ก (PM ๒.๕) ขอความร่วมมือจังหวัดแจ้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการ ดังนี้

๑. พิจารณาบรรจุกิจกรรม/โครงการป้องกันและแก้ไขปัญหไฟป่าหมอกควันและฝุ่นละอองขนาดเล็ก (PM ๒.๕) ไว้ในแผนพัฒนาท้องถิ่น เพื่อเป็นกรอบในการตั้งงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นประจำทุกปี

๒. พิจารณาจัดตั้งงบประมาณรายจ่ายประจำปี ตามกิจกรรม/โครงการที่ได้บรรจุไว้ในแผนพัฒนาท้องถิ่น สำหรับเป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหไฟป่าหมอกควัน และฝุ่นละอองขนาดเล็ก (PM ๒.๕) ให้ครอบคลุม โดยพิจารณากิจกรรมดำเนินการ ดังนี้

๒.๑ การป้องกันและควบคุมไฟป่า

๒.๒ การจัดหาเครื่องมืออุปกรณ์

๒.๓ การเพิ่มประสิทธิภาพในการป้องกันและควบคุมไฟป่า ได้แก่ การจัดฝึกอบรมอาสาสมัครท้องถิ่นควบคุมไฟป่าให้มีความรู้ทั้งทางด้านทฤษฎีและการฝึกทักษะการปฏิบัติงานควบคุมไฟป่า

๒.๔ การส่งเสริมการป้องกันและควบคุมไฟป่า ได้แก่ การจัดทำสื่อประชาสัมพันธ์ ข้อมูลข่าวสาร การดำเนินงาน และแนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหไฟป่าในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจให้แก่ประชาชนในพื้นที่

๒.๕ การจัดชุดเฝ้าระวัง ลาดตระเวน และดับไฟป่าในพื้นที่เสี่ยงต่อการเกิดไฟป่าอย่างสม่ำเสมอ เพื่อป้องกันการลักลอบเผาป่า และสามารถตรวจพบเหตุไฟไหม้ป่าได้ทันเวลาที่ เพื่อป้องกันไม่ให้ไฟป่าขยายวงกว้าง ลดผลกระทบต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้น

๒.๖ กิจกรรมอื่น ๆ เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานในการกิจด้านการป้องกันและควบคุมไฟป่า เช่น ชุดปฐมพยาบาล/ชุดทำแผล/รองเท้าบูท/รองเท้าผ้าใบสำหรับเดินป่า เป็นต้น

๓. บูรณาการร่วมกับจังหวัดและอำเภอหรือหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง เพื่อดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหไฟป่าหมอกควันและฝุ่นละอองขนาดเล็ก (PM ๒.๕) ในพื้นที่เทศบาลตำบลดงเย็น ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔

ไฟป่า คือ ไฟที่เกิดจากสาเหตุอันใดก็ตาม แล้วลุกลามไปโดยอิสระปราศจากการควบคุมทั้งนี้ไม่ว่าไปนั้น จะลุกลามเข้าป่าธรรมชาติหรือสวนป่า

องค์ประกอบของไฟ (สามเหลี่ยมไฟ) ไฟเป็นผลลัพธ์ที่เกิดจากขบวนการทางเคมีเมื่อมีองค์ประกอบทั้ง ๓ ประการ มารวมตัวกันในสัดส่วนที่เหมาะสมและเกิดการสันดาปให้เกิดไฟขึ้น คือ

๑. **เชื้อเพลิง** ได้แก่ อินทรีย์สารทุกชนิดที่ติดไฟได้ เช่น ต้นไม้ ไม้พุ่ม กิ่งไม้ ก้านไม้ ตอไม้ กอไผ่ รวมไปถึงดินอินทรีย์ และชั้นถ่านหินที่อยู่ใต้ผิวดิน

๒. **ความร้อน** ซึ่งจะมาจาก ๒ แหล่ง คือ แหล่งความร้อนตามธรรมชาติ เช่น ไฟผ่า การเสียดสีของกิ่งไม้ และแหล่งความร้อนจากการกระทำของมนุษย์ เช่น การจุดไฟในป่าด้วยสาเหตุต่าง ๆ

๓. **ออกซิเจน** เป็นก๊าซที่มีโดยทั่วไปในป่า ซึ่งจะมีการแปรผันตามทิศทางของลม

ชนิดของไฟฟ้า แบ่งเป็น ๓ ชนิดซึ่งตามลักษณะของเชื้อเพลิงที่ถูกเผาไหม้ ได้แก่

๑. ไฟใต้ดิน เป็นไฟที่ไหม้อันตรียวัตถุที่สะสมอยู่ใต้ดินเลยทั้งวันก็มีน้อยยากต่อการดำเนินการดับไฟในประเทศไทยพบไฟใต้ดินในป่าพรุแถบภาคใต้ของประเทศ ซึ่งไฟใต้ดินยังสามารถแบ่งออกได้ ๒ ชนิด คือ

- ไฟใต้ดินสมบูรณ์แบบ คือไฟที่ไหม้อยู่พื้นป่าจริง ๆ ต้องใช้เครื่องมือพิเศษในการตรวจจับความร้อนจึงจะพบไฟชนิดนี้

- ไฟกิ่งผิวดินกิ่งใต้ดิน ได้แก่ไฟที่ไหม้ไปในแนวระนาบตามพื้นที่ป่าเช่นเดียวกับไฟผิวดินขณะเดียวกันส่วนหนึ่งก็ไหม้ในแนวตั้งลึกลงไปชั้นใต้ผิวดินป่า

๒. ไฟผิวดิน เป็นไฟที่เผาไหม้เชื้อเพลิงบนผิวดิน ไฟชนิดนี้จะเผาไหม้ลุกลามไปตามผืนป่าซึ่งเชื้อเพลิงส่วนใหญ่ได้แก่ หญ้า ใบไม้แห้ง กิ่งไม้ที่ร่วงหล่น ลูกไม้ รวมทั้งไม้พุ่มต่าง ๆ ไฟชนิดนี้มีการลุกลามอย่างรวดเร็วซึ่งความรุนแรง จะขึ้นอยู่กับความหนาแน่นของเชื้อเพลิงไฟฟ้าที่เกิดขึ้นในประเทศไทยส่วนใหญ่เป็นไฟชนิดนี้

๓. ไฟเรือนยอด เป็นไฟที่ลุกลามไปตามเรือนยอดของต้นไม้ โดยเฉพาะในป่าสนซึ่งไม้ชนิดนี้มียางซึ่งช่วยให้เกิดการลุกลามได้ดีโดยมี ๒ ลักษณะคือลักษณะที่อาศัยไฟผิวดินเป็นสื่อในการลุกลามไหม้ก่อนไหม้ลุกลามไปตามเรือนยอดและไปสู่เรือนยอดต้นอื่นต่อไป และที่ไม่อาศัยไฟผิวดินเป็นสื่อ เกิดในป่าที่มีเรือนยอดแน่นทึบติดกันและมีไม้ยืนต้นชนิดที่ติดไฟได้ง่าย ซึ่งรุนแรงและยากต่อการควบคุมเราสามารถแบ่งไฟเรือนยอดออกเป็น ๒ ชนิด คือ

- ไฟเรือนยอดที่ต้องอาศัยไฟผิวดินเป็นสื่อ คือไฟที่ต้องอาศัยไฟที่ลุกลามไฟตามผิวดินเป็นตัวนำเปลวไฟขึ้นไฟสู่เรือนยอดของต้นไม้ ลักษณะของไฟชนิดนี้จะเห็นไฟผิวดินลุกลามไปก่อนแล้วตามด้วยไฟเรือนยอด

- ไฟเรือนยอดที่ไม่ต้องอาศัยไฟผิวดิน เกิดในป่าที่มีต้นไม้ที่ติดไฟได้ง่ายและมีเรือนยอดแน่นทึบติดกัน การลุกลามจะเป็นไปอย่างรวดเร็วและรุนแรงจากเรือนยอดหนึ่งไปสู่อีกเรือนยอดหนึ่งและเมื่อลุกลามลงบนพื้นป่าก็จะทำให้เกิดไฟดินไฟพร้อม ๆ กันด้วย

ส่วนต่าง ๆ ของไฟ รูปร่างของไฟ ประกอบด้วย

๑. หัวไฟ คือ ส่วนของไฟที่ลุกลามไปตามทิศทางลม หรือลุกลามขึ้นไปตามความลาดชันของภูเขาเป็นส่วนของไฟที่มีอัตราการลุกลามรวดเร็วที่สุด มีเปลวไฟยาวที่สุด มีความรุนแรงของไฟมากที่สุด จึงเป็นส่วนของไฟที่มีอันตรายมากที่สุดด้วยกันเช่นกัน

๒. หางไฟ คือ ส่วนของไฟที่ไหม้ไปในทิศทางตรงกันข้ามกับหัวไฟ คือไหม้ส่วนทางลมหรือไหม้ลงมาตามลาดเขาไฟจึงลุกลามไปอย่างช้า ๆ เป็นส่วนของไฟที่เข้าควบคุมได้ง่ายที่สุด

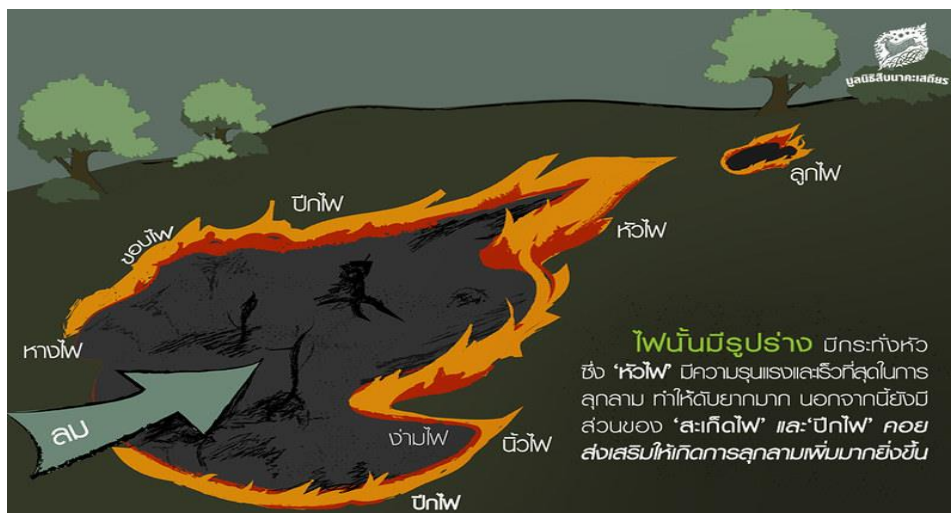
๓. ปีกไฟ คือ ส่วนของไฟที่ไหม้ตั้งฉากหรือขนานไปกับทิศทางหลักของหัวไฟ ปีกไฟแบ่งเป็นปีกซ้ายและปีกขวา โดยกำหนดปีกซ้ายปีกขวาจากการยืนที่หางไฟแล้วหันหน้าไปทางหัวไฟ ปีกไฟโดยทั่วไปจะมีอัตราการลุกลามและความรุนแรงน้อยกว่าหัวไฟแต่มากกว่าหางไฟ

๔. นิ้วไฟ คือ ส่วนของไฟที่เป็นแนวยาวแคบ ๆ ยื่นออกไปจากตัวไฟหลักนิ้วไฟแต่ละนิ้วจะมีหัวไฟและปีกไฟของตนเอง นิ้วไฟเกิดจากเงื่อนไขของลักษณะเชื้อเพลิง และลักษณะความลาดชันของพื้นที่

๕. ขอบไฟ คือ ขอบเขตของไฟป่านั้น ๆ ในช่วงเวลาหนึ่ง ๆ ซึ่งอาจจะเป็นช่วงที่ไฟกำลังไหม้ลุกลามอยู่หรือเป็นช่วงที่ไฟนั้นได้ดับลงแล้วโดยสิ้นเชิง

๖. กวามไฟ คือ ส่วนของขอบไฟที่อยู่ระหว่างนิ้วไฟ ซึ่งจะมีอัตราการลุกลามช้ากว่านิ้วไฟ ทั้งนี้เนื่องจากเงื่อนไขของลักษณะเชื้อเพลิงและลักษณะความลาดชันของพื้นที่

๗. ลูกไฟ คือ ส่วนของไฟที่ไหม้หน้าหน้าตัวไฟหลักโดยเกิดจากการที่สะเก็ดไฟจากตัวไฟหลักถูกลมพัดให้ปลิวไปตกหน้าแนวไฟหลักและเกิดการลุกลามไหม้กลายเป็นไฟป่าขึ้นอีกหนึ่งลูกไฟ

สาเหตุของการเกิดไฟป่า ไฟป่าจะเกิดขึ้นได้หรือไม่ต้องอาศัยปัจจัย ๓ สิ่งคือ เชื้อเพลิง ออกซิเจนและความร้อนซึ่งเป็น “องค์ประกอบของไฟ” โดยปกติในป่ามีทั้งเชื้อเพลิง เช่น กิ่งไม้ ใบไม้แห้งต่าง ๆ และออกซิเจนหรืออากาศอยู่แล้ว หากมีความร้อนขึ้นย้อมทำให้เกิดไฟป่าขึ้น ฉะนั้น “ความร้อน” จึงเป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดไฟป่าขึ้น ต้นเหตุที่ทำให้เกิดความร้อนขึ้นจนกระทั่งกลายเป็นไฟป่า อาจเกิดจากธรรมชาติเอง เช่น ต้นไม้ เสียดสีกัน ฟาผ่า เป็นต้น หรือจากคนที่จุดไฟขึ้นด้วย วัตถุประสงค์ต่าง ๆ ในประเทศไทยไม่พบไฟป่าที่เกิดโดยความร้อนตามธรรมชาติ ส่วนใหญ่เกิดจากฝีมือของคนทั้งสิ้น มนุษย์จึงเป็นสาเหตุของไฟป่าที่สำคัญ

“สาเหตุ” ที่ทำให้เกิดไฟป่าโดยฝีมือของมนุษย์ทั้งตั้งใจหรือโดยประมาทในประเทศไทยแบ่งตามลักษณะของกิจกรรมและวัตถุประสงค์ที่เกิดขึ้นดังนี้

- ล่าสัตว์จุดไฟเพื่อให้สัตว์หนีออกจากที่ซ่อน เพื่อสะดวกในการล่า
- เผาไร่ เผากำจัดวัชพืช เตรียมพื้นที่เพาะปลูก โดยปราศจากการควบคุมทำให้ไฟลุกลามเข้าไปในป่า
- หาของป่า ตีผึ้ง เก็บไข่มดแดง ผักหวาน หน่อไม้ เห็ด ใบตองตึง เก็บเห็ด
- เลี้ยงสัตว์ เพื่อให้หญ้าแตกใบอ่อนเป็นอาหารสัตว์ในบริเวณใกล้พื้นที่ป่าแล้วเกิดลุกลามเข้าไปในป่า
- นักท่องเที่ยว หุงต้มอาหาร ให้แสงสว่าง ให้ความอบอุ่น แล้วดับไม่สนิทเกิดเป็นไฟป่าในที่สุด
- ความขัดแย้ง ชาวบ้านอาจเกิดความขัดแย้งกับหน่วยราชการในพื้นที่ แล้วแกล้งโดยจุดไฟเผาป่า
- ลักลอบทำไม้ เผาทางให้โล่งเตียนเพื่อสะดวกในการลากไม้ ไหล่ หุงต้มอาหารในป่า เป็นต้น

ผลกระทบจากไฟป่า

ผลกระทบจากไฟป่าต่อสังคมพืช

- ขาดช่วงการสืบพันธุ์ทดแทนตามธรรมชาติ
- เปลี่ยนแปลงโครงสร้างป่า
- ลดการเจริญเติบโตและคุณภาพของเนื้อไม้

ทันทีที่เกิด “ไฟป่า” ขึ้น ความร้อน และเปลวไฟจากไฟป่า จะทำลายลูกไม้ กิ่งไม้เล็กๆ ในป่าหมด โอกาสเติบโตเป็นไม้ใหญ่ ส่วนต้นไม้ใหญ่หยุดการเจริญเติบโต เนื้อไม้เสื่อมคุณภาพลง เป็นผลให้เกิดเชื้อโรคและแมลงเข้ากัดทำลายเนื้อไม้ สภาพป่าที่อุดมสมบูรณ์เปลี่ยนสภาพเป็นทุ่งหญ้าไปในที่สุด

ผลกระทบจากไฟป่าต่อสัตว์และสิ่งมีชีวิตเล็ก ๆ ในป่า

- ทำอันตรายต่อชีวิตของสัตว์ป่า
- ทำลายแหล่งอาหารและที่อยู่อาศัยของสัตว์ป่า
- ทำอันตรายต่อสิ่งมีชีวิตเล็กๆ และจุลินทรีย์ในดิน

“ไฟป่า” ส่งผลให้สัตว์ป่าได้รับบาดเจ็บ ล้มตายเพราะหนีไฟไม่ทันโดยเฉพาะอย่างยิ่งลูกอ่อนและสัตว์ที่เคลื่อนไหวช้าที่หนีรอดก็ขาดที่อยู่อาศัย รวมไปถึงแหล่งอาหาร ในที่สุดก็อาจต้องตายเช่นเดียวกัน

ผลกระทบจากไฟป่าต่อสภาวะอากาศโลก

- การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ เนื่องจากอุณหภูมิโลกที่สูงขึ้น
- การเกิดปรากฏการณ์เรือนกระจก

หมอกควันที่เกิดจากไฟป่า “ ก่อให้เกิดผลกระทบมากมายทั้งสภาวะอากาศเป็นพิษทำลายสุขภาพของคน เกิดทัศนวิสัยไม่ดีต่อการบินเครื่องบิน บางครั้งไม่สามารถขึ้นบินหรือลงจอดได้ส่งผลให้เกิดผลเสียหายทางเศรษฐกิจ รวมไปถึงเสียสภาพความงามตามธรรมชาติ ทำให้สภาพไม่เหมาะในการท่องเที่ยวอีกต่อไป

ผลกระทบจากไฟป่าต่อดิน

- เกิดการสูญเสียหน้าดินโดยการกัดเซาะและการพังทลาย
- เปลี่ยนแปลงคุณสมบัติของดิน

“ไฟป่า” เผาทำลายสิ่งปกคลุมดินหน้าดินจึงเปิดโล่ง เมื่อฝนตกลงมาเม็ดฝนก็จะตกกระแทกกับหน้าดินโดยตรงเกิดการชะล้างพังทลายของดินได้ง่าย ทำให้น้ำที่ไหลบ่าไปตามหน้าดิน พัดพาหน้าดินอันอุดมสมบูรณ์ไปด้วย และดินอัดตัวแน่นทึบขึ้น ซึมน้ำไม่ดี ทำให้การอุ้มน้ำหรือดูดซับความชื้นของดินลดลง ไม่สามารถเก็บกักน้ำและธาตุอาหารที่จำเป็นต่อพืชได้

ผลกระทบจากไฟป่าต่อน้ำ

- สมดุลของน้ำเปลี่ยนแปลงทำให้เกิดอุทกภัยและภัยแล้ง
- เปลี่ยนแปลงคุณสมบัติของน้ำ

น้ำที่เต็มไปด้วยตะกอนและซีเมนต์จากผลของ “ไฟป่า” จะไหลสู่ลำห้วยลำธาร ทำให้ลำห้วยขุ่นข้นมีสภาพไม่เหมาะสมต่อการใช้อีกต่อไป เมื่อดินตะกอนไปถล่มถมในแม่น้ำมากขึ้น ลำน้ำก็จะตื้นเขิน จุน้ำได้น้อยลงเมื่อฝนตกลงมาน้ำก็จะเอ่อล้นท่วมสองฝั่งเกิดเป็นอุทกภัยที่สร้างความเสียหายในด้านการเกษตรกรรม เพาะปลูก การเลี้ยงสัตว์ และสร้างความเสียหาย เมื่อน้ำทะลักเข้าท่วมบ้านเรือนทำให้ทรัพย์สินได้รับความเสียหาย หน้าแล้งพื้นดินที่มีแต่กรวดทรายและชั้นดินแน่นทึบจากผลของ “ไฟป่า” ไม่สามารถเก็บกักน้ำในช่วงฤดูฝนเอาไว้ได้ ทำให้ลำน้ำแห้งขอดเกิดสภาวะแห้งแล้งขาดแคลนน้ำเพื่อการอุปโภคและบริโภคและเพื่อการเกษตร

ผลกระทบจากไฟป่าต่อการนันทนาการ

ผลกระทบต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจากไฟป่านั้น มีส่วนในการทำลายธรรมชาติ ซึ่งเป็นสถานที่ และแหล่งท่องเที่ยวอันเป็นรายได้สำคัญของประเทศ รวมทั้งจะทำให้ขาดแหล่งพักผ่อนหย่อนใจตามธรรมชาติผลกระทบจากไฟป่าต่อทรัพย์สิน สุขภาพ และชีวิตของมนุษย์ในพื้นที่ที่เกิดไฟป่าส่วนใหญ่จะทำความเสียหายให้กับบ้านเรือนของราษฎรที่อาศัยอยู่บริเวณชายป่า ทั้งบ้านเรือนที่ถูกไฟไหม้ พิษผลจากการเกษตร หรือแม้แต่ชีวิต หมอกควันที่เกิดจากไฟป่า มีผลกระทบโดยตรงที่จะสร้างความเสียหายให้กับการเดินทางอากาศ รวมทั้งมีผลทำให้ประชาชนในบริเวณดังกล่าวจำนวนมาก ป่วยเป็นโรคระบบทางเดินหายใจ

สภาพทั่วไปและสถานการณ์ทั่วไปของเทศบาลตำบลดงเย็น

ที่ตั้งและอาณาเขต เทศบาลตำบลดงเย็น ตั้งอยู่เลขที่ ๑๘๗ หมู่ที่ ๑๒ ตำบลดงเย็น อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร มีพื้นที่ ๑๘๗ ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ ๑๒๖,๓๖๙ ไร่ มีระยะทางห่างจากจังหวัดมุกดาหาร ๒๕ กิโลเมตร ซึ่งมีพื้นที่ติดต่อกับตำบลต่างๆ ดังนี้

ทิศเหนือ	ติดต่อกับตำบลคำอาฮวน	อำเภอเมืองมุกดาหาร
ทิศใต้	ติดต่อกับตำบลนาอุดม	อำเภอนิคมน้ำอภัย
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับตำบลเหล่าหมี	อำเภอดอนตาล
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับตำบลหนองแขม	อำเภอนิคมน้ำอภัย

เขตการปกครอง

เทศบาลตำบลดงเย็น แบ่งเขตการปกครองออกเป็น ๑ ตำบล ๑๔ หมู่บ้าน ได้แก่

๑. บ้านดงเย็น หมู่ที่ ๑
๒. บ้านหนองแคน หมู่ที่ ๒
๓. บ้านปงโพน หมู่ที่ ๓
๔. บ้านสามชัย หมู่ที่ ๔
๕. บ้านโคกตะแบง หมู่ที่ ๕
๖. บ้านโพนสว่าง หมู่ที่ ๖
๗. บ้านโคกขามเลียน หมู่ที่ ๗
๘. บ้านนาจาน หมู่ที่ ๘
๙. บ้านคำบัง หมู่ที่ ๙
๑๐. บ้านดอนสวรรค์ หมู่ที่ ๑๐
๑๑. บ้านโนนสวรรค์ หมู่ที่ ๑๑
๑๒. บ้านนาทอง หมู่ที่ ๑๒
๑๓. บ้านภูทอง หมู่ที่ ๑๓
๑๔. บ้านโพนสว่าง หมู่ที่ ๑๔
๑๕. บ้านโนนสุขเกษม ๕

ประชากร ศาสนา

เทศบาลตำบลดงเย็น มีจำนวนประชากรทั้งสิ้น ๑๐,๗๖๙ คน

จำแนกเป็น เพศชาย ๕,๔๖๙ คน เพศหญิง ๕,๓๐๐ คน

จำนวนเด็ก (อายุ ๐-๑๔ ปี) เด็กชาย ๑,๐๑๓ คน เด็กหญิง ๙๘๒ คน

จำนวนผู้สูงอายุ (อายุ ๖๐ ปี ขึ้นไป) เพศชาย ๖๘๑ คน เพศหญิง ๗๑๑ คน

จำนวนผู้พิการ เพศชาย ๑๗๑ คน เพศหญิง ๑๑๓ คน

สตรีมีครรภ์ ๒๖ คน

จำนวนผู้ป่วยติดเตียง ๒๕ คน

จำนวนครัวเรือน ๓,๐๖๔ ครัวเรือน

จำนวนประชากรแฝง ประมาณ - คน

ส่วนใหญ่นับถือศาสนา พุทธ

การประกอบอาชีพ

ประชากรส่วนใหญ่ ประมาณร้อยละ ๙๐ ประกอบอาชีพเกษตรกรรม รองลงมาได้แก่ด้านค้าขาย ประมาณร้อยละ ๑๐ เนื่องจากสภาพภูมิศาสตร์ที่เหมาะสมกับการเพาะปลูก เช่น ข้าว, อ้อย, มันสำปะหลัง, ยางพารา, ถั่วลิสง, การเลี้ยงสัตว์ เช่น โค, กระบือ, หมู, เป็ด, ไก่ การประมง เช่น บ่อเลี้ยงปลานิล, ปลาตะเพียน เป็นต้น เฉลี่ยรายได้ประชากรต่อหัวต่อปี ประมาณ ๔๖,๐๐๐ บาท

สถานการณ์ทั่วไป

ด้วยในห้วงระยะเวลาระหว่างเดือนธันวาคม ถึงเดือนพฤษภาคมของทุกปี สภาพอากาศของประเทศไทย จะมีอากาศร้อนจัด จังหวัดมุกดาหารจะร้อนจัดในช่วงเดือนมีนาคม ถึงเดือนพฤษภาคม เมื่ออากาศร้อนจัดและแห้งแล้ง ทำให้ก่อเกิดไฟไหม้ป่า ในพื้นที่จังหวัดมุกดาหาร ส่วนใหญ่มีลักษณะเป็นป่า มีความเสี่ยงที่จะเกิดไฟไหม้ป่าและหมอกควันที่อาจเกิดขึ้นได้ และในพื้นที่ตำบลงเย็น จะมีป่าที่ติดกับพื้นที่การเกษตรของประชาชน ได้แก่ สวนยางพารา ไร่อ้อย และนา ช่วงหน้าแล้งจะมีใบไม้แห้งทับถมกัน และอาจมีการลักลอบจุดเผาหญ้า เผาอ้อย และหาของป่า จนไฟลุกลามจนยากที่จะควบคุม ทำให้เกิดไฟป่าที่รุนแรงและอาจลุกลามไหม้บ้านเรือนประชาชนที่อยู่ติดพื้นที่ป่า ส่งผลให้เกิดความเสียหายต่อชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนและพื้นที่การเกษตร

๒. วัตถุประสงค์

๒.๑ เป็นการสร้างแนวทางในการป้องกันการไฟป่าโดยใช้ตำบล/หมู่บ้านเป็นฐาน

๒.๒ เป็นแนวทางในการเตรียมการป้องกันไฟป่าและหมอกควัน ประสานการปฏิบัติงานระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ทั้งหน่วยปฏิบัติหลักและหน่วยสนับสนุนการปฏิบัติ เพื่อให้สามารถดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาการเกิดไฟป่าและหมอกควัน ได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ

๒.๓ เป็นการกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องไว้ให้พร้อมต่อการปฏิบัติงานในระยะก่อนเกิดภัย ขณะเกิดภัย และภายหลังภัยได้ผ่านพ้นไปแล้ว

๓. นโยบาย

การป้องกันไฟป่าและหมอกควัน ต้องเริ่มตั้งแต่กระบวนการสร้างความตระหนักถึงผลกระทบของภัยจากไฟป่าและหมอกควัน เน้นการเฝ้าระวัง ป้องกันมิให้เกิดเหตุด้วยความร่วมมือของชุมชนอาทิ เช่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้นำชุมชน จักเป็นกำลังสำคัญในการนำมวลชนในพื้นที่ร่วมแรงร่วมใจกัน ในส่วนการระงับและบรรเทาภัยต้องเป็นไปตามแผนและขั้นตอน การปฏิบัติโดยความร่วมมือจากอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) และประชาชนในพื้นที่โดยมีผู้รับผิดชอบดำเนินการตามอำนาจหน้าที่กำหนดไว้ในกฎหมาย และการประสานความร่วมมือกับหน่วยงานราชการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใกล้เคียง

๔. การปฏิบัติ

๔.๑ การปฏิบัติก่อนเกิดภัย

๔.๑.๑ จัดตั้งศูนย์อำนวยการป้องกันและแก้ไขปัญหาไฟป่าและหมอกควันเทศบาลตำบลงเย็น ณ สำนักปลัดเทศบาลตำบลงเย็น เพื่อทำหน้าที่ประสานการปฏิบัติกับหน่วยงานต่างๆ และประสานข้อมูลด้านต่าง ๆ ร่วมกับชุมชนและจัดทำคำสั่งแต่งตั้งให้ผู้เกี่ยวข้องปฏิบัติหน้าที่ภายในศูนย์อำนวยการฯ

๔.๑.๒ จัดให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการป้องกันด้วยการณรงค์เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารสถานการณ์ไฟป่าและหมอกควัน ผลกระทบจากไฟป่าและหมอกควันในรูปแบบต่างๆ อย่างต่อเนื่อง

๔.๑.๓ จัดให้มีการเตรียมความพร้อม ของกำลังพล ยานพาหนะ อุปกรณ์และเครื่อง มือในการ ป้องกันไฟฟ้าและหมอกควันได้ตลอดตลอดเวลา

๔.๑.๔ จัดทำแผนป้องกันและแก้ไขปัญหาไฟฟ้าและหมอกควันเทศบาลตำบลดงเย็น ประจำปี งบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙ เพื่อจัดระบบการปฏิบัติงานไว้ล่วงหน้าให้สามารถป้องกันไฟฟ้าและหมอกควัน ได้ตาม สถานการณ์ของแต่ละพื้นที่ โดยอาศัยอำนาจหน้าที่ตามกฎหมาย และจะต้องมีข้อมูลสำคัญในการอำนวยความสะดวก ป้องกันไฟฟ้าและหมอกควัน ประกอบด้วย

- ข้อมูลรถยนต์ดับเพลิง เอนกประสงค์ รถกู้ชีพ กู้ภัย ตลอดจนหน่วยงานต่างที่เกี่ยวข้องเป็นต้น
- อัตรากำลังเจ้าหน้าที่ฝ่ายต่างๆ ในการป้องกันและระงับอัคคีภัย
- สถานที่เสี่ยงภัย และรายละเอียดของสถานที่
- รายชื่อวัตถุอันตรายที่มีอยู่ในพื้นที่ ซึ่งอาจเป็นสาเหตุให้เกิดไฟฟ้าพร้อมวิธีการป้องกันไฟฟ้า

และวิธีการดับไฟฟ้า

- รายชื่อผู้บังคับบัญชา เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง และช่องทางการติดต่อสื่อสาร
- แหล่งน้ำแหล่งทรัพยากรที่จำเป็น
- ระบบการป้องกันไฟและหมอกควัน เช่น การกำหนดพื้นที่หมู่บ้านที่เนื้อที่ติดป่าไม้เพื่อทำการ ตรวจ ระยะเวลาที่ตรวจ การรายงานผล การฝึกซ้อมการดับเพลิง การทำแนวกันไฟฟ้า
- การจัดระบบการแจ้งเหตุ แบ่งออกเป็น ๒ ลักษณะดังนี้

ในเขตเทศบาลตำบลดงเย็นเป็นหน้าที่ของฝ่ายป้องกันและรักษาความสงบ สำนักปลัดเทศบาล หมายเลขโทรศัพท์ ๐๔๒-๖๑๒๘๐๗ หรือแจ้ง นายสรสินธุ์ ดีดวงพันธ์ นายกเทศมนตรีตำบลดงเย็น โทร. ๐๘๑-๘๑๕๗๘๗๕ หรือแจ้ง จ.ส.อ.ชาติชาย ดีดวงพันธ์ โทร. ๐๙๖-๙๖๕๕๔๕ หัวหน้าฝ่ายป้องกัน และรักษาความสงบ หรือติดต่อโดยผ่านสมาชิกสภาเทศบาลตำบลดงเย็น และกำนันผู้ใหญ่บ้านในพื้นที่ตำบล ดงเย็นหรือ อปพร. ในพื้นที่

๔.๒ การปฏิบัติเมื่อเกิดภัย

๔.๒.๑ การรับแจ้งเหตุไฟฟ้า เมื่อได้รับรายงานหรือแจ้งว่าเกิดไฟฟ้าขึ้นให้ปฏิบัติดังนี้ ในเขต เทศบาลตำบลดงเย็น ให้ศูนย์อำนวยความสะดวกป้องกันและแก้ไขปัญหาไฟฟ้าและหมอกควันเทศบาลตำบลดงเย็น ออก เฝ้าดูเหตุและระงับเหตุไฟฟ้าในพื้นที่รับผิดชอบทันทีที่เกิดไฟฟ้า แจ้งเจ้าหน้าที่ป้องกันไฟฟ้า เจ้าหน้าที่เขตรักษา พันธุ์สัตว์ป่า แจ้งอำเภอเมืองมุกดาหาร กำนันตำบลดงเย็นและ ผู้ใหญ่บ้านที่เกี่ยวข้อง และอปพร.ในพื้นที่ แจ้ง องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นใกล้เคียงกรณีมีพื้นที่ต่อเนื่องกัน หรือ ขอความช่วยเหลือจากองค์การปกครองส่วน ท้องถิ่นใกล้เคียง กรณีเกิดเหตุร้ายแรงเกินขีดกำลังความสามารถของเทศบาลตำบลดงเย็น ตลอดจนแจ้งสำนักงาน การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคในพื้นที่ตัดกระแสไฟฟ้าบริเวณที่เกิดเหตุ หากคาดหมายได้ว่าจะเกิดอันตรายต่อการเกิด กระแสไฟฟ้าลัดวงจร หรืออาจมีเหตุไฟไหม้อาคารบ้านเรือนของประชาชน หรือทรัพย์สินของทางราชการ ประสานกับเขื่อนจุฬาภรณ์ เพื่อของกำลังสนับสนุนรถดับเพลิงในการระงับอัคคีภัยต่อไป

๔.๒.๒ การปฏิบัติการในที่เกิดเหตุให้อยู่ในความรับผิดชอบดังนี้

- การควบคุมการปฏิบัติในที่เกิดเหตุในเขตเทศบาลตำบลดงเย็น ให้อยู่ในความ รับผิดชอบของผู้อำนวยความสะดวกป้องกันและแก้ไขปัญหาไฟฟ้าและหมอกควันเทศบาลตำบลดงเย็น หรือผู้ที่ได้รับ มอบหมาย

- การรายงานสถานการณ์และความเสียหายจากเหตุไฟฟ้าและหมอกควัน ให้รายงานให้ ผู้อำนวยการป้องกันและแก้ไขปัญหาไฟฟ้าและหมอกควันอำเภอเมืองมุกดาหารทราบทุกระยะจนกว่าสถานการณ์ จะยุติ

- การสั่งการให้เจ้าหน้าที่เข้าระงับเหตุ ให้ยึดหลักความสำคัญเรื่องความปลอดภัยของพนักงานที่เข้าไประงับอัคคีภัย การช่วยเหลือผู้ประสบภัยและการรักษาทรัพย์สินตามลำดับ และมุ่งระงับภัยที่เกิดขึ้นให้ยุติโดยเร็ว

- ประเมินสถานการณ์ที่เกิดขึ้นว่าอยู่ในขีดความสามารถที่จะจัดการแก้ไขปัญหาหรือไม่ โดยพิจารณาจากความรุนแรงของภัยเป็นเกณฑ์ดังนี้

ระดับ ๑เพลิงไหม้ป่าเล็กน้อยสามารถระงับเหตุได้โดยลำพัง เมื่อดำเนินการแล้ว รายงานให้ผู้อำนวยการป้องกันไฟป่าและหมอกควันอำเภอเมืองมุกดาหารทราบ

ระดับ ๒เพลิงไหม้ป่ารุนแรงเกินขีดความสามารถจะระงับเหตุได้โดยลำพัง ให้ร้องขอความช่วยเหลือจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นข้างเคียง และหน่วยงานต่าง ๆ ในพื้นที่โดยดำเนินการดังนี้

๑) ตั้งศูนย์อำนวยการป้องกันไฟป่าและหมอกควันเทศบาลตำบลดงเย็นประจำ ประจวบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙ ขึ้นเพื่อเป็นศูนย์อำนวยการและประสานการปฏิบัติระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ โดยมี นายกเทศมนตรีตำบลดงเย็น เป็นผู้อำนวยการป้องกันไฟป่าและหมอกควันเทศบาลตำบลดงเย็น หรือผู้ปฏิบัติหน้าที่นายกเทศมนตรีตำบลดงเย็น ทำหน้าที่บัญชาการเหตุการณ์

๒) เมื่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานต่าง ๆ ที่ร้องขอการ สนับสนุนจัดส่งเจ้าหน้าที่พร้อมอุปกรณ์มาถึงที่เกิดเหตุ ให้หัวหน้าชุดปฏิบัติการรายงานตัว ณ ศูนย์อำนวยการ ป้องกันไฟป่าและหมอกควันเทศบาลตำบลดงเย็น และปฏิบัติงานตามคำสั่งของผู้อำนวยการป้องกันไฟป่า และหมอกควันเทศบาลตำบลดงเย็น และตามคำสั่งของผู้อำนวยการป้องกันไฟป่าและหมอกควันอำเภอเมืองมุกดาหาร

๓) จัดระเบียบจราจรบริเวณที่เกิดเหตุ และกำหนดพื้นที่ห้ามเข้าให้เจ้าหน้าที่ ตำรวจดูแลความสงบเรียบร้อย และจัดกำลังอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนเข้าช่วยเหลือการปฏิบัติงาน

๔) ประชาสัมพันธ์ให้กับประชาชนผู้อาศัยอยู่ในที่เกิดเหตุและบริเวณที่อาจ ได้รับผลกระทบทราบถึงการดำเนินการของเจ้าหน้าที่ การให้ความช่วยเหลือ ฯลฯ เพื่อลดความสับสนและสร้างขวัญกำลังใจแก่ผู้ประสบภัย รวมทั้งให้ข่าวต่อสื่อมวลชน

๕) ให้หน่วยกู้ชีพกู้ภัยเทศบาลตำบลดงเย็นทำการปฐมพยาบาลผู้ได้รับบาดเจ็บป่วย ณ จุด เกิดเหตุและนำส่งโรงพยาบาล หากจำเป็นต้องรับการรักษาพยาบาลอย่างต่อเนื่อง

๖) ขอรับการสนับสนุนหน่วยพยาบาลจากโรงพยาบาลเมืองมุกดาหาร กู้ชีพ กู้ภัยจากมูลนิธิร่วมกตัญญู และสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด กรณีมีผู้บาดเจ็บจำนวนมาก

๗) รายงานเหตุการณ์ให้ผู้อำนวยการป้องกันไฟป่าและหมอกควันระดับอำเภอ ทราบทุกระยะจนกว่าสถานการณ์จะปกติ

๘) ศูนย์อำนวยการป้องกันไฟป่าและหมอกควันเทศบาลตำบลดงเย็น ติดตาม สถานการณ์ไฟป่าและหมอกควันอย่างต่อเนื่อง หากเหตุการณ์ลุกลามหรือกองอำนวยการป้องกันไฟป่าและหมอก ควันเขตท้องที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นร้องขอ ให้ดำเนินการช่วยเหลือตามศักยภาพสูงสุด พร้อมประสาน แจ้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นใกล้เคียงเข้าช่วยเหลือ และ แจ้งผู้อำนวยการป้องกันไฟป่าและหมอกควัน อำเภอเมืองมุกดาหารทราบ

ระดับ ๓เพลิงไหม้ป่ารุนแรงกว้างขวางในพื้นที่หลายตำบล หรือ จุดเกิดเหตุไม่สามารถ เข้าถึงได้โดยง่ายต้องอาศัยอุปกรณ์พิเศษ เช่น ปาร์กท๊อป และมีชุมชนที่อาศัยใกล้เคียงหนาแน่น พื้นที่การเกษตร หนาแน่น เป็นต้น ให้ร้องขอความช่วยเหลือเพิ่มเติมจากกองอำนวยการป้องกันไฟป่าและหมอกควันระดับอำเภอ เมืองมุกดาหารหรือ จังหวัดมุกดาหาร ตามที่นายอำเภอเมืองมุกดาหารเห็นสมควร เพื่อขอการสนับสนุนกำลังคน อุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้และผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านเข้าช่วยเหลือการปฏิบัติงาน โดยมีขั้นตอนเช่นเดียวกับภัย รุนแรงระดับ ๒

๔.๓ การปฏิบัติหลังเกิดภัย

เมื่อเหตุการณ์ยุติลงแล้ว ให้ศูนย์อำนวยการป้องกันไฟฟ้าและหมอกควันเทศบาลตำบลดงเย็น ปฏิบัติตามขั้นตอนการฟื้นฟูบูรณะที่กำหนดไว้ และให้ปฏิบัติเพิ่มเติมดังนี้

๔.๓.๑ ให้ดำเนินการสำรวจผู้ประสบภัยและจัดทำบัญชีไว้เพื่อประโยชน์ในการให้ความช่วยเหลือ

๔.๓.๒ ให้เจ้าพนักงานสอบสวนเขตท้องที่สืบสวนสอบสวนถึงสาเหตุการเกิดเพลิงไหม้ดำเนินการตามอำนาจหน้าที่

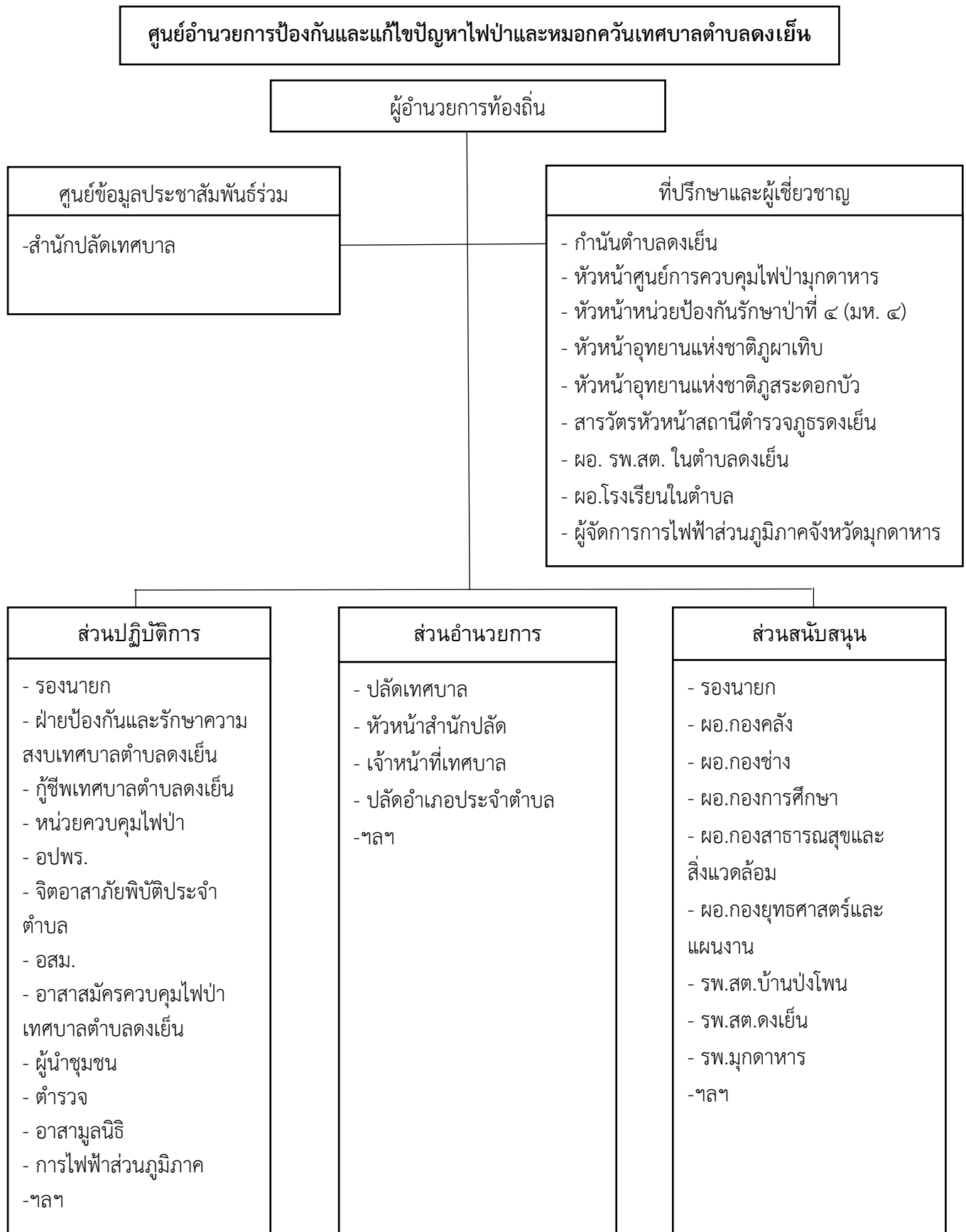
๔.๓.๓ จัดการบรรเทาทุกข์หรือจัดสถานที่พักอาศัยชั่วคราว ตลอดจนให้การช่วยเหลือสงเคราะห์ผู้ประสบภัย ตามระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยเงินอุดหนุนราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน พ.ศ.๒๕๖๘ และตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยค่าใช้จ่ายเพื่อช่วยเหลือประชาชนตามอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.๒๕๖๖ และตามหลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไข การใช้จ่ายเงินอุดหนุนราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน พ.ศ.๒๕๖๙ โดยให้เป็นหน้าที่ของเทศบาลตำบลดงเย็น

๔.๓.๔ กรณีที่บริเวณที่เกิดเพลิงไหม้อาคารตั้งแต่สามสิบหลังคาเรือนขึ้นไป หรือ มีเนื้อที่ตั้งแต่หนึ่งไร่ขึ้นไป รวมทั้งบริเวณที่อยู่ติดต่อกายในระแวกสามสิบเมตรโดยรอบบริเวณที่เกิดเพลิงไหม้ซึ่งถือว่าเป็น “เขตเพลิงไหม้” ตาม พระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒ ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นตามกฎหมายควบคุมอาคาร ประกาศแสดงเขตเพลิงไหม้ ณ สำนักงานของราชการส่วนท้องถิ่นนั้นและบริเวณที่เกิดเพลิงไหม้ โดยมีแผนที่สังเขปแสดงเขตเพลิงไหม้พร้อมทั้งระบุให้ทราบถึงการกระทำอันต้องห้ามตามพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒ และภายในสี่สิบห้าวันนับตั้งแต่วันที่เกิดเพลิงไหม้ห้ามก่อสร้างดัดแปลงรื้อถอนหรือเคลื่อนย้ายอาคารในเขตเพลิงไหม้

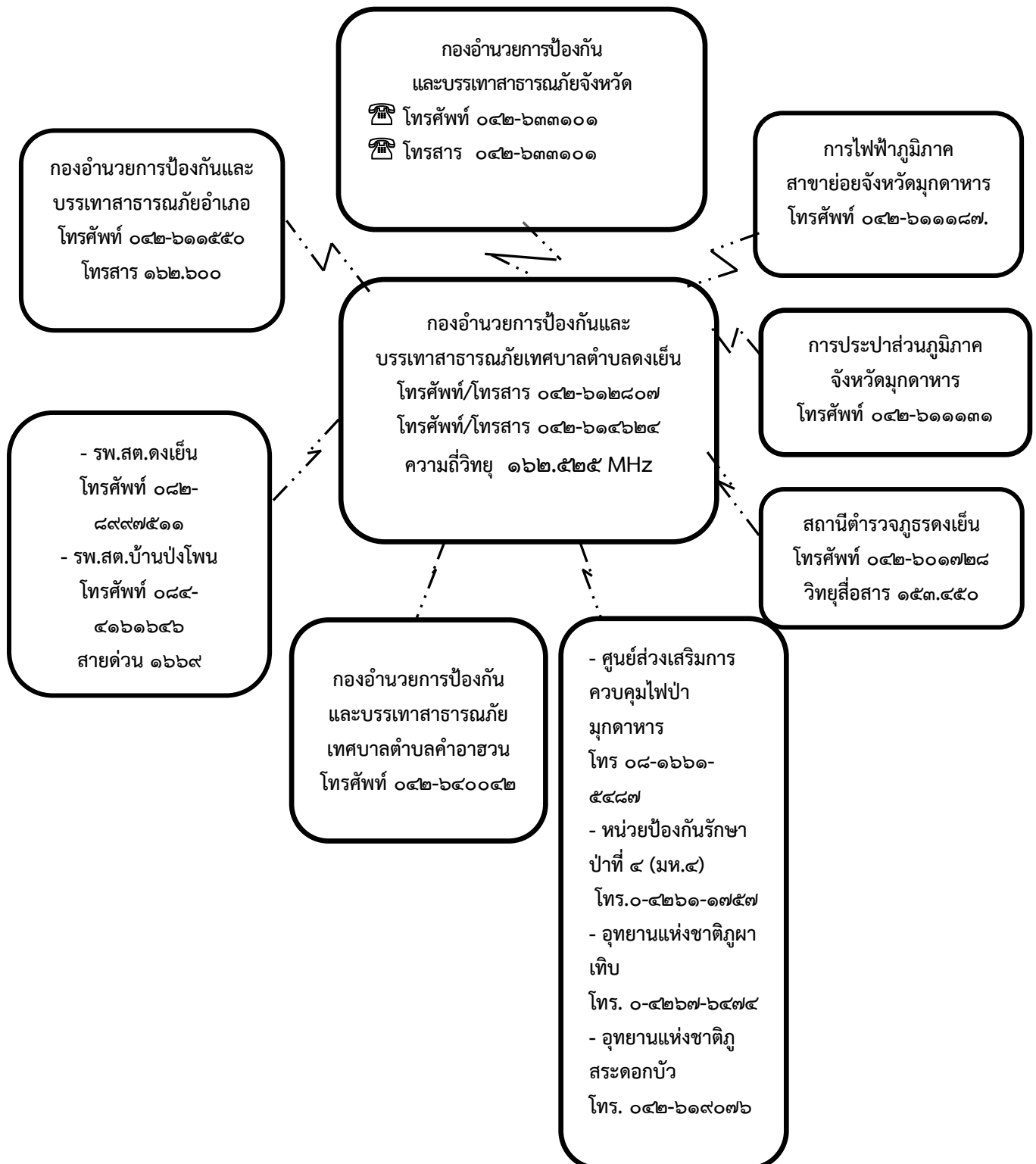
๔.๓.๕ ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นพิจารณาว่าสมควรจะมีการปรับปรุงเขตเพลิงไหม้หรือไม่โดยคำนึงถึงประโยชน์ในการป้องกันอัคคีภัย การสาธารณสุข การรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม การผังเมือง การสถาปัตยกรรม และการอำนวยความสะดวก การจราจรต่อคณะกรรมการควบคุมอาคารภายในสี่สิบห้าวันนับจากวันที่เกิดเพลิงไหม้ เพื่อให้คณะกรรมการควบคุมอาคารพิจารณาตาม พระราชบัญญัติควบคุมอาคาร ๒๕๒๒ ต่อไป

๔.๓.๖ กรณีเกิดเหตุไฟไหม้พื้นที่เกษตรของประชาชนในพื้นที่ หรือ เกิดเหตุการณ์ต่าง ๆ ก็ให้ความช่วยเหลือ ตามอำนาจหน้าที่ของเทศบาลตำบลดงเย็น หรือประสานหน่วยงานราชการอื่นที่เกี่ยวข้องต่อไป

๕. โครงสร้างของศูนย์อำนวยการป้องกันและแก้ไขปัญหาไฟป่าและหมอกควัน

๖. การติดต่อสื่อสาร

(นายสรสินธุ์ ดีดวงพันธ์)
นายกเทศมนตรีตำบลดงเย็น